

Секція 3

ПРОТИДІЯ ЗЛОЧИНАМ ПРАВООХОРОННИМИ ОРГАНАМИ

УДК 351.745.7

Сергій Володимирович АНДРУСЕНКО,

кандидат юридичних наук, доцент,

завідувач кафедри оперативно-розшукової діяльності

Одеського державного університету внутрішніх справ;

Арзу Закір огли ПАШАЄВ,

здобувач кафедри оперативно-розшукової діяльності

Одеського державного університету внутрішніх справ

ПРАВОВІ ЗАСАДИ КОНФІДЕНЦІЙНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

Правові засади конфіденційного співробітництва в Україні складаються із сукупності нормативно-правових актів, які проголошують правові норми, що регламентують групи однорідних суспільних відносин між державою і особою в процесі діяльності по забезпеченню безпеки людини і суспільства, шляхом застосування спеціальних методів, сил і засобів, і здійснення оперативно-розшукових заходів, якщо іншими заходами неможливо попередити чи усунути загрозу життєво важливим інтересам людини і суспільства. В такій діяльності через застосування правових норм регламентуються відносини між державою чи її представниками, та особами, які посягають на об'єкти, які охороняються кримінальним законодавством, і в зв'язку з необхідністю захисту життєво-важливих інтересів особистості, суспільства і держави від злочинних посягань. Правову основу конфіденційного співробітництва становлять положення Конституції України [1], Кримінального кодексу України [2], Кримінального процесуального кодексу України (далі за текстом – КПК України) [3], законів України «Про оперативно-розшукову діяльність» [4], «Про службу безпеки України» [5], «Про державну таємницю» [6], «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю» [7], «Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві» [8], «Про прокуратуру» [9], «Про Національну поліцію» [10], Інструкція про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні [11] та інші нормативно-правові акти та міжнародно-правові угоди і договори, учасником яких є Україна.

Конфіденційне співробітництво – це взаємодія громадян з оперативними підрозділами правоохоронних органів, яка полягає у наданні ними на засадах добровільності систематичної законспірованої допомоги у вирішенні завдань оперативно-розшукової діяльності (розділ «Визначення термінів» проекту Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» від 3.06.2016 року № 4778 [12]).

Оперативним підрозділам для виконання завдань оперативно-розшукової діяльності у відповідності до п. 14 ч. 1 ст. 8 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» [4] надається право використовувати конфіденційне співробітництво згідно з положеннями ст. 275 КПК України [3].

Відповідно до ст. 275 КПК України [3] під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій слідчий має право використовувати інформацію, отриману внаслідок конфіденційного співробітництва з іншими особами, або залучати цих осіб до проведення негласних слідчих (розшукових) дій у випадках, передбачених КПК України [3].

Під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій слідчий, уповноважений оперативний підрозділ, який виконує доручення слідчого, прокурора, має право використовувати інформацію, отриману внаслідок конфіденційного співробітництва з іншими особами, або залучати цих осіб до проведення негласних слідчих (розшукових) дій у випадках, передбачених ст. 275 КПК України [3] (п. 3.9 Інструкції про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні) [11].

Стаття 11 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» [4] надає право оперативним підрозділам для встановлення фактичних даних про протиправну діяльність окремих осіб та груп, розвідувально-підривну діяльність спеціальних служб іноземних держав та організацій з метою припинення правопорушень та в інтересах кримінального судочинства, а також отримання інформації в інтересах громадян, суспільства і держави встановлювати конфіденційне співробітництво з особами на засадах добровільності. Співробітництво на конфіденційній основі дозволяється встановлювати з повнолітніми, дієздатними особами, які добровільно дали на це згоду.

Конфіденційне співробітництво є одним з найбільш ефективних і дієвих методів оперативно-розшукової діяльності і широко використовуються оперативними підрозділами у випадках, коли необхідно вирішувати складні завдання по розкриттю тяжких злочинів, розшуку небезпечних злочинців, припиненню діяльності організованих злочинних угруповань.

Висновок. Чинна нормативно-правова база, яка регулює відносини інституту конфіденційного співробітництва достатня для того,

щоб здійснювати його на належному рівні. Вона в повній мірі захищає як оперативних працівників так і конфідентів від не оправданого обмеження їх прав та свобод, дозволяє в повній мірі використовувати всі методи, сили, засоби і прийоми оперативно-розшукової діяльності в боротьбі зі злочинністю.

Список бібліографічних посилань

1. Конституція України : закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Кримінальний кодекс України : закон України від 05.04.2001 № 2341-ІІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25–26. Ст. 131.
3. Кримінальний процесуальний кодекс України : закон України від 13.04.2012 № 4651-VІ. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 9–13. Ст. 88.
4. Про оперативно-розшукову діяльність : закон України від 18.02.1992 № 2135-XІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 22. Ст. 303.
5. Про службу безпеки України : закон України від 25.03.1992 № 2229-XІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 27. Ст. 382.
6. Про державну таємницю : закон України від 21.01.1993 № 3855-XІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 16. Ст. 93.
7. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю : закон України від 30.06.1993 № 3341-XІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 35. Ст. 358.
8. Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві : закон України від 23.12.1993 № 3782-XІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 11. Ст. 51.
9. Про прокуратуру : закон України від 14.10.2014 № 1697-VІІ. *Офіційний вісник України*. 2014. № 87. Ст. 9.
10. Про Національну поліцію : закон України від 02.07.2015 № 580-VІІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 40–41. Ст. 379.
11. Про затвердження Інструкції про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні : наказ Ген. прокуратури України, МВС України, Служби безпеки України, Адміністрації Держ. прикордон. служби України, М-ва фінансів України, М-ва юстиції України від 16.11.2012 № 114/1042/516/1199/936/1687/5 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0114900-12> (дата звернення: 22.10.2017).
12. Проект Закону про оперативно-розшукову діяльність : від 03.06.2016 № 4778 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=59321 (дата звернення: 22.10.2017).

Одержано 24.10.2017